

Agnieszka Woźniak-Wieczorek - streszczenie

Tezą niniejszej rozprawy doktorskiej jest, iż zachowanie źródeł zawierających spisy obiektów z badanej kolekcji oraz ich interpretacja przy pomocy odpowiednich metod badawczych pozwalają na stworzenie modelu rekonstrukcji tzw. kolekcji rozproszonej. Rozprawa stanowi pierwszą próbę rekonstrukcji dotychczas niezbadanej, obecnie rozproszonej kolekcji ksiąg Czarotoryskich z pałacu w Pełkiniach (dawna Galicja) i uporządkowania wiedzy na jej temat. Najcenniejszym i najbardziej integralnym trzonem zbiorów pełkińskich była kolekcja księcia Konstantego Adama Czarotoryskiego (1773-1860) z pałacu w Weinhaus pod Wiedniem, przechowywana do wybuchu II wojny światowej (1939) przez jego wnuka, księcia Witolda Leona Czarotoryskiego (1864-1945), w pałacu w Pełkiniach, nazwana kolekcją pełkińską/ z Weinhaus. Tym samym praca poświęcona jest zarówno nieopracowanym dotąd kolekcjom Czarotoryskich, jak i metodom badań pozwalających na odtworzenie intencji kolekcjonerów. Rozprawa doktorska składa się z trzech rozdziałów, czterech aneksów i katalogu kolekcji pełkińskiej ksiąg Czarotoryskich. W rozdziale pierwszym został omówiony stan badań, metody i problemy badawcze. Rozdział drugi w całości zawiera próbę rekonstrukcji historii i zawartości kolekcji pełkińskiej. W rozdziale trzecim przedstawiono problemy badawcze związane z: tak zwanym Depozytem Sapieżyńskim w Zamku Królewskim na Wawelu (po 1953) (podrozdział pierwszy), kolekcją z pałacu na Woli Justowskiej (podrozdział drugi), kolekcją z pałacu w Wiązownicy (podrozdział trzeci) oraz kolekcjami wielkopolskiej gałęzi rodu Czarotoryskich, wywodzącej się od syna księcia Konstantego Adama Czarotoryskiego z pierwszego małżeństwa z księżniczką Anielą Radziwiłłówną (1781-1808), księcia Adama Konstantego Czarotoryskiego (1804-1880) (podrozdział czwarty). W rezultacie prowadzonych w ramach dysertacji badań, udało się zrealizować następujące cele: wskazać i zidentyfikować zespół obiektów należących do kolekcji pełkińskiej ksiąg Czarotoryskich, sformułować hipotezy dotyczące nieznannej części zbiorów oraz zaproponować kierunki dalszych badań. Realizacji powyższych celów towarzyszy określenie tras przemieszczeń elementów kolekcji weinhausowskiej na przestrzeni stulecia: 1829-1939, a także wstępne rozpoznanie jej zawartości, podlegającej zmianom w czasie. Pierwszym miejscem przechowywania kolekcji księcia Konstantego Adama Czarotoryskiego był pałac w Międzyrzecu Podlaskim (1829), następnie (po 1829) zamek w Klewaniu (Wołyń) i podwiedeński pałac w Weinhaus (przynajmniej od 1832). Po śmierci kolekcjonera (1860) fragmenty zbiorów trafiły do pałaców jego synów z drugiego małżeństwa z Marią Dzierżanowską (1790-1842): księcia Aleksandra Romualda Czarotoryskiego (1811-1886) na Woli Justowskiej pod Krakowem i księcia Jerzego Konstantego Czarotoryskiego (1828-1912) w Wiązownicy (Galicja) oraz (nie wcześniej niż w latach 90. XIX w.) do prywatnego mieszkania rodziny przy ul. Trzeciego Maja 19 we Lwowie. Do kierunków dalszych badań należy zaliczyć w pierwszym rzędzie próbę odnalezienia zaginionych źródeł do kolekcji Konstantego Adama Czarotoryskiego, zwłaszcza: inwentarza i/ lub spisów kolekcji z okresu jej eksponowania w pałacu „Weinhaus” (od początku lat trzydziestych XIX w. do 1912 r.) oraz inwentarzy spadków. Dalsze badania powinny być wciąż ukierunkowane na pełniejszą rekonstrukcję kolekcji, odczytanie programu kolekcjonerskiego Konstantego Adama Czarotoryskiego i znaczenia zbiorów weinhausowskich na „mapie” prywatnego kolekcjonerstwa wiedeńskiego do 1912 r. Winny objąć również obiekty, które zostały odnotowane w pałacu Witolda Leona Czarotoryskiego w Pełkiniach w 1939 r., jak również straty wojenne kolekcji pełkińskiej. Wreszcie, wymagają dalszych badań poszczególne etapy historii kolekcji z Weinhaus, to znaczy zasygnalizowane powyżej okresy: międzyrzecki, klewański, justowski, wiąznicki, lwowski i pełkiński.